

מדוע אין לצלם הרצאה ללא הסכמה מראש ובכתב של המרצה

א. זכויות היוצרים; והחופש האקדמי מה לפרסם, מה לא לפרסם ומה עדיין לא לפרסם.

1. זכויות היוצרים באשר להרצאה הן של המרצה בלבד ולא של המוסד האקדמי. לא מדובר בתוצר עבודה, אלא בציפור הנפש של המרצה. די בכך כדי לשלול לחלוטין צילום ללא הסכמת המרצה.
2. לעתים מרצה מעונין לפרסם בעתיד ספר בתחום הקורס שהוא מלמד. המרצה טרם גיבש את הספר ולכן טרם כתב אותו וטרם פרסם אותו. צילום ופרסום ההרצאות צפוי גם לחבל בספר; וגם לפגוע במרצה בפרסום מעין-ספר שעדיין לא מצא לנכון לפרסם.

ב. שיקולים פדגוגיים

1. צילום ההרצאות צפוי "להרוג" את החשיבה של התלמידים תוך כדי הדיונים המתקיימים במהלך ההרצאות. ניתן לצפות מה יקרה לאור הדוגמא הבאה: תלמיד יושב בתחילת הקורס עם מחברת סיכומי הרצאות. הוא מקלקל כל דיון בכך שבמקום לאפשר לתלמידים לחשוב באופן עצמאי ולהתקדם בשלבים לעבר התשובה הנכונה, הוא קופץ כבר בתחילת כל דיון ומדקלם את התשובה הנכונה, תוך דילוג על הדיון והתהליך החשיבתי. הדבר נפסק רק כשהמרצה לוקח ממנו את החוברת. צילום ההרצאות צפוי להיות גרוע עוד יותר.
2. צילום ההרצאות יפגע בחובת הנוכחות, שחשובה מאוד מבחינה פדגוגית. אומנם לא כל המרצים מקפידים על חובת נוכחות, אך די בהרצאה אחת ביום עם חובת נוכחות כדי לגרום לסטודנטים להגיע למוסד האקדמי, ואז יש סיכויים טובים שהם ישתתפו גם בהרצאות האחרות.
3. צילום ההרצאות יפגע באופן ניהול השיעור. למשל, כשתלמיד מפטפט, המרצה מבקשו לעבור למקום אחר באולם; לעתים נוזף בו; ובמקרים חריגים מבקשו לצאת מהאולם. הצילום יהפוך את הסיטואציה למעליבה.
4. יהיו תלמידים שיחששו להשתתף בדיון בעל-פה בשל הצילום. גם במצב הקיים יש ביישנים שלא משתתפים, ומספרם צפוי לגדול אם ההרצאה תצולם.

פרופ' בועז סנג'רו

המרכז האקדמי למשפט ולעסקים (רמת גן);

בית-הספר למשפטים, המכללה האקדמית ספיר.